

Hvor mange tannleger er vi egentlig?

 CARL CHRISTIAN Blich, UNIVERSITETSLEKTOR VED DET ODONTOLOGISKE FAKULTET, UIO OG PRIVATPRAKTISERENDE TANNLEGE

Det oppsto noen utfordringer da helsemyndighetene, tidlig i pandemien, skulle skaffe oversikt over privat tannhelsetjeneste. Selvsunders jeg over hvor i landet det er reell tannlegemangel i 2022. Privat som offentlig.

Tall fra SSB statistikkbanken forteller om en økning i tannlegeårsverk i perioden 2015 til 2020 på 239. Legger vi til økningen i tannpleierårsverk (123) så er den totale økningen behandlere på 362. Dette gir, korrigert for befolkningsveksten i perioden, snaut 30 færre pasienter per behandler. Privat sektor har hatt den største veksten i behandlerårsverk (278) mens Den offentlige tannhelsetjenesten har fått 84 flere behandlere.

Den offentlige tannhelsetjenesten

I en artikkel i Vest-Telemark Blad i vinter var overskriften: «Hol i tannlegedekninga i fleire kommunar». Da jeg samme dag sjekket Vestfold og Telemark fylkeskommunes nettsted var tre tannlegestillinger utlyst – én av dem et vikariat. Da blir det naturlig å spørre om temaet i avisoppslaget vel så mye var resultat av en planlagt sentralisering av tannhelsetjenestens klinikker som av reell tannlegemangel. Det er godt kjent at Den offentlige tannhelsetjenesten av flere grunner har valgt å bygge større klinikker, noe som har bidratt til noe lengre reisevei for pasientene. Én av begrunnelsene har vært å skape større fagmiljøer som lettere kunne rekruttere yngre tannleger. Bedre med en godt bemannet sentral klinikk enn et tomt kommunekontor. Men – fakkeltogenes tid er ikke forbi.

En kan også undre seg over begrepet «ledige tannlegeårsverk» som oppgis i statistikkbanken. I årene 2017 til 2020 var antallet relativt jevnt og i gjennomsnitt 44 årsverk. Dette er ikke et betydelig antall av totalt 1 348 tannlegeårsverk i 2020 (allmenn- og spesialisttannleger). Tallet er imidlertid relativt høyt sammenlignet med det man finner ved jevnlig søk etter ledige stillinger på fylkeskommunenes nettsider. Gjennom seks søk i perioden 2018 til 2021 fant jeg i snitt 16,2 ledige tannlegeårsverk, omkring halvparten vikariater. Noen kan sikkert forklare forskjellen mellom innmeldte «ledige årsverk» og de betydelig færre utlyste stillingene til enhver tid.

Privat tannhelsetjeneste

Fylkene vet hvor mange tannleger de har ansatt. Men hva med privat sektor?

§ 18 i helsepersonelloven pålegger helsepersonell som starter virksomhet i privat sektor å melde dette inn til kommunen eller helseforetaket. Tannhelsetjenesten er fylkeskommunal, og mye tyder på at innrapportering ikke skjer. For å starte virksomhet må imidlertid privat praktiserende tannleger registrere seg i VoF (Virksomhets- og foretaksregisteret). Det er fra dette registeret SSB henter sine tall om privat sektor. Tallene blir koplet mot utdanningsopplysninger fra Nasjonal utdanningsbase og Helsedirektoratet sitt autorisasjonsregister for helsepersonell.

Som allerede nevnt opplyser SSB om en økning i antall tannlegeårsverk i perioden 2015 til 2020 – de fleste i privat sektor. Statens autorisasjonskontor har imidlertid gitt 1763 autorisasjoner i samme periode. Det er forskjell på årsverk og individer som har fått autorisasjon, men likevel. I perioden har også tannleger sluttet/pensjonert seg. Et tentativt regneeksempel:

Autorisert:	1 763 individer
Sluttet (eksempelvis 150/år i seks år):	900 individer
Gjenværende autoriserte tannleger:	863 individer

I dette regneeksempel er det altså 863 individer «til overs» men «bare» 239 nye årsverk ifølge SSB. Flere enn 1000 av de autoriserte tannlegene har utdanning fra andre land. Er alle disse kollegene i Norge?

Norge er et langstrakt land. Fordeles tannlegene på kvadratmeter er nok ikke tannlegetettheten spesielt stor, men fordeles de på befolkningen er den blant Europas største. Spørsmålet er om den er enda større? Det vil si: Arbeider alle de autoriserte i Norge? Arbeider de i Norge uten at SSB har fått det med seg? I så fall er tannlegetettheten enda høyere enn beregnet.